

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 frrtal fizetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtat'k.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az Erdélyi Gazda

kiadó-hivatalához
czimzendők:

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Báró Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Milyen legyen egy czélszerű sertésfiadztató ól? Szabó József. — Marhavásáraink — és még valami. — Kertészeti szakosztályunk 1887-ik évi működése. — Eladó anyagok. — Egyleti mozgalmak: Vál. ü'és 1887. decz. 29-én. — Galagonya-özöndékek ellen. — A déési sertésvásár elhalasztása! — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Milyen legyen egy czélszerű sertésfiadztató ól?

A „Gazdasági lapok“ december 25-iki számában ezen czim alatt egy nagyon gyakorlati (több tekintélyes tapasztalt gazda által beküldött vélemény alapján egybeállított) az országos gazd. egylet által elfogadott és annak műszaki szakosztálya által tervrajzzal ellátandó,*) sertésfiadztató leírását találjuk.

Miután a sertésenyésztés, mindamellett hogy pár évig a hanyatló árak miatt a gazdaközönséget lehangolta, de mégis, mint jelenleg is, az emelkedő árak és 10 évi átlag számítása mellett, a gazdának tekintélyes jövedelmet nyújt, nagyon indokolt a sertés fiadztató kérdésének a megállapítása. Az épület szerkezete meghatározásánál elhatározó súlylyal bír az, hogy ki mely időben akar fiadztatni — télen-e? vagy tavasszal? ettől fog feltételeznetni az épületnek a hideg elleni beszerkezete. Nálunk a Királyhágón innen kevés kivétellel a későbbi: február-mártiusi fiadztatás van elterjedve, indokolva a zordabb éghajlat és a téli fiadzásnál gyakran előforduló azon eset által, hogy a kocza — midőn a malacz 4—5 hetüs — a fagyott föld miatt nem turhat, ótvágját veszíti, a mi a malacz fejlődésére hátrányos; ez okból némelyek a téli fiadzástól eltértek és a tavaszt folytatják; de ezzel szemben — ha bár sok figyelemreméltó van is benne — a téli fiadzásnak még is két nagy előnye aligha az érvek mérlegét le nem huzza: az egyik t. i. hogy a malaczt egy éves korában, lehető kifejeletten, nem

egész télen át való tartás után lehessen jól értékésíteni — és ez okból a Királyhágóntuli sertés-tenyésztők süldőikért rendszeren 10—15 frrig páronként magasabb árt érnek el, mint mi; a második és szerintem nagyon lényeges ok az, hogy a téli: deczemberi, esetleg novemberi fiadztatásnál a malacz, midőn 9—10 hetüs korában elválasztatik, még a meleg évszak beállta előtt erős tartással fejlesztethetik — és midőn a nagyobb (junius, julius) meleg idők beállanak, az eledel-már apaszítható, csaknem elvonható és ez által az elhullás apad, holott a tavaszi fiadztatásnál a malacz midőn a fejlesztésért leginkább igényli a jó tartást, ez a meleg időszakra esvén, az elhullási százalék rendkívüli sok lehet. — Ez okból én magam a hideg időszakbani fiadztatás hátrányait, melyeket fent eléhoztam, az etetési rendszerrel ellensúlyozva — például órlött eledelt higitva adva — magam is a téli fiadzás felé hajlok és ezen szempontból az országos gazd. egylet által ajánlott építkezési módot és szerkezetet, mint czélszerűt elfogadom és miután erdélyi gazdátársaim nem mindnyájan olvashatják az említett építkezés leírását, azt nemcsak közlöm, hanem esetleg saját tapasztalataimból merített némi módosítással is kísérem. —

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetése 2, illetve 1 frrt egy évre és 1888. óta még a „Méhészeti Közlöny“-nyel is egyesülve ezen ár mellett mindenkor nagyszabásu eredeti közleményeket hozni, melyek költségesebbek és mint szellemi munkák eredményei díjazandók lennének, nem lehet; — mert ezt saját erőnk, költségvetésünk (a csekély számú előfizetők miatt is) ez idő szerint nem győzheti és ennél fogva csakis rövid kivonatok, egyes tapasztalatok közlésére szorítkozhatik, a mire reményilem segédkezend a gazdaközönség, de maga a szerkesztőség is; miután az egylet számos lapokat tart, abból az érdekest röviden, kivonatosan, esetleg észrevételével közölheti és ez által a lap iránt az érdeklődést felkeltheti! Az országos gazd. egylet lapjának az ugynevezett „Szemléjét“ is nagyon praktikusnak tartom, mely minden gazdasági mozzanatra kiterjed-

*) A tervrajz említett lap idej 2-ik számában meg is jelent. Szerk.

ve, az érdeklődő és üzérkedő gazdákat egy és más termény, fenyésztési cikk ára, emelkedése, hanyatlására, figyelmessé teszi, — így például, hogy a tárgynál maradjak, a sertés árak emelkedésének okát leginkább ezen Szemléből láttam, mely szerint az amerikai vész, a svéd-norvégiai sertés-cholera miatt történt németországi beviteli tilalom nyújtotta a spekulációnak a reményt, hogy a kőbányái üzletnek nagyobb kivitele leend és az árak pár hét óta 4—5 krral kilónként emelkedtek. —

Ezen kis kitérés után visszamegyek a sertés-fiadzató leírásához!

Az országos gazd. egyesület az ország különböző részeiben lakó, tapasztalt sertés-tenyésztőkhez kérdő íveket bocsátott ki a következő kérdésekkel:

1. Milyen hosszú, széles, magasnak kell lennie egy fiadzató ketrecznek?

2. A kis malaczkok kifutója hol legyen és mekkora? kell-e külön kifutó? a folyosó nem szolgálhat-e e célra is?

3. A ketrecznek mi a legjobb épület anyaga? koczák, malaczkok ajtaja milyen legyen?

4. Padozatnak mely anyag a legcélszerűbb?

5. A folyosó méretei?

6. Az anyakoczák ki- és bejárása?

7. Padlás legyen-e? fedő anyag? padlás magassága?

8. Világítás, szellőztetés?

9. Falazat anyaga?

10. A tetőzet.

11. Magtár berendezése kapcsolatosan?

12. A koczák ürüléke és vizelete eltávolítása miképpen eszközölendő?

Ezen 12 kérdésre 14 sertésenyésztő gazdától beérkezett válaszok és rajzok alapján az egyesület által elfogadva lettek:

1-ör. A fiadzató padozata 20—30 centiméternyire a föld színe felül legyen; — ez nagyon helyes, hőlé olvadás miatt is.

2-ör. Az épület anyagául 1 méter magasságig a szilárd kő vagy téglaván ajánlva, — ezt én viszonyainkhoz képest igen költségesnek tartom, mert nálunk az olcsóbb és mégis elég szilárd fa-nyaggal pótolható, de még a hol nincsen is és esetleg a kő vagy téglából való építkezés lenne a helyi viszonyoknál fogva indokolt, ott is ezt a fentartási költség apasztása tekintetéből csak úgy ajánlanám, ha ezen 1 méter magas fal bedesz-káztatik, mert a kocza a vakolatot ledörzsölvén, azt évente vakolni kellene, a mi nagyon sokba kerül.

3-ör. Az épület lepadlásolása és magtárul való felhasználása nem ajánlatik! Azt hiszem, ezt nemcsak azon okból határozták így el, hogy a fedél és padlás-gerendák szerkezete ez által nagyon költségessé teszi az épületet; hanem azért sem tartom helyesnek, mert a fias koczának a szoptatás alatt nyugalomra lévén szüksége, a folytonos gabona forgatás, mozgás zavarná.

4-szer. Eneélfogva a fal magassága 2—2²⁰ méter lehet.

5-ör. A tető fedanyagául gyékény, nád, vagy szalma ajánlatik, azon esetben pedig, ha a fedés zsindeleylyel történik, a léczezés helyett deszka ajánlatik! Részemről csak ez utóbbit

fogadnám el; mert az előbbi tűz esetén nagyon veszélyes; 100 koczát és fiat a tűz gyors terjedése folytán kiereszteni sem lehetne; már pedig a fiadzatóban éjjel is lámpával kell megfordulni és azt hiszem, nem mindig józan, megbízható számadók vagy bojtárok teszik ezt.

6-ör. Az ablakok a világosságért 4—6 méter távolban leendőek és $\frac{30}{40}$ cm. mérettel birjanak.

7-er. Szellőztetésre elegendő a tűzfalakon zárható nyílások alkalmazása.

8-ör. Az ajtók szükség szerinti számban 2 méter magasságban 1.5—2 méter szélességben kétfelé nyíló szárny-ajtókkal láttassanak el. — Én még hozzáteszem ehez, hogy az ajtókon olyan zár alkalmaztassék, melyet a kocza ne egy könnyen nyithasson fel és belül toló elzáróval legyen ellátva, hogy a számadó ezeket rátolva egy főajtó lezárásával a fiadzatóba való juthatás megnehezítettessék.

9-er. A ketreczek az épület hosszában két sorban futnak végig, a két sor ketrecz között legyen a malaczkok kifutójául szolgáló közép folyosó, a malaczkok kifutója azért is szükséges, hogy a malacz étetőjéből szép napfényre kimehessen és az itató vályu kiint lehessen, hogy bent az étető padozata ne legyen rothadásnak kitéve.

10-er. A fal mentén mindkét oldalt a koczák ki- és bejárására folyosó alkalmaztatik! — Ehhez hozzá teszem még, hogy ezen folyosó fedve és külön oldallal ellátva legyen, mert ez nemcsak azon okból is szükséges, hogy a kocza ne közvetlenül a hideg étető udvarról a ketreczébe zárassék és ez által a malacznál hűlést, hasmenést idézzén elő; hanem ezen folyosón kívül az épület hosszához alkalmazottan kiint — szabadban — legyenek 12—14 kocza számára ugynevezett kocza-étető udvarok, hogy a kanász á csapatból az általa ismert 12—14 koczát eresztthesse be az étető udvarba, onnan étetés után a fedett és zárt folyosóba, mert ez nagyon megkönnyíti a koczák berekesztését, úgy hogy ezen rendszerrel nálam 2—3 ember 100 db. koczát $\frac{1}{4}$ — $\frac{2}{4}$ óra alatt véglegesen elhelyezhet.

11-er. A középső folyosó egyuttal a malaczkok kifutója és étető helyéül szolgál, azért legyen tágas: 2—3 méter! — Részemről határozottan a 3 méter, esetleg még valamivel szélesebb folyosó mellett vagyok, ugyszintén a külön kifutó mellett is, mint már fentebb indokoltam. A szélesebb folyosót pedig azért pártolom, mert abból minden ketrecz előtt, annak szélességeig, egy külön kis elrekesztett étető alkalmazható, a mi nagyon célszerű, mert a malacz eleintén nem összeereszthető. Továbbá azért is célszerű, hogy ezen külön kis étető meg legyen, mert ellenkező esetben a kanász bent kezdi a kis malaczkot étetni, ez pedig nem helyes, mert a kocza, a mint beeresztetik, ha ott elhullott gabonaszemekre akad, a vaczkot egészen felturja. Ezen kis étető helyek toló ajtókkal ellátva, egymásba járnak, úgy hogy azokból rendre, a malaczkok a középső étető folyosón egyesülhetnek.

12. Ajánlatik, hogy a ketreczek ne egyfolytában, hanem 5—6-onként megszakitva legyenek és így minden 10—12 ketrecz kifutója esvéu egybe. — az elválasztató legyen. Ha az előbbi pontban általam ajánlt étetők rendszere alkalmaztatik,

akkor elegendő, ha ezen megszakítás minden 10—12-ik ketrecnél történik.

13-or. A szélső folyosók magasságául 1 méter ajánlatlik, én ennél magasabban ajánlom, miután ezen folyosóban az általam felhozott kocza-etetőből a kanásznak mozogni és a koczákat ketreczre zárnia kell.

14-er. A ketreczek méreteire 3 négyszög méter térméret lett elfogadva, vagyis 2 m. hosszú s 1.5 méter széles.

15-ör. A ketreczek ajtai a malaczkok számára a közép folyosóra nyiljanak, ezek mérete $25\frac{5}{30}$ — $30\frac{7}{46}$ cm. legyen és különös suly fektetendő arra, hogy a koczák kijáró ajtaja felfelé, vagy oldalt toló ajtó legyen, nem pedig a közönséges csuklóra nyíló. Én ezen nagyon helyes módhoz még hozzá teszem, hogy a kocza ajtónál lent egy ugynevezett küszöb darab legyen, mely megakadályozza, hogy a kis malacz ne mindenkor futhasson ki, mikor a kocza ki és bezáratik, ugyszintén megakadályozza, hogy a vaczok alját, a kocza kimenve, ne turja ki lábaival.

16-or. Végül a padozatra nézve a következő elvek fogadtattak el legczélyszerűbb a homok, annak hiányában agyag vagy föld is alkalmazható, hol a padozat anyagának kicserélése alkalmatlansággal jár és alom-szalma bőven áll rendelkezésre, ott a téglá vagy cement padozat is megállja a helyet. Ez utóbbit részemről nem ajánlom semmi körülmények között, mert a padozat évenkénti felújítását multhatatlannak tartom, még pedig egészségügyi szempontból! A malaczkokat nagyon pusztító szőrfergek a bacillusok (?) által terjedvén, melyek ott elhullva fészkelik be magukat, ezen okból minden fiadzás bevégezte után a padozat 10—12 cmtr. vastagságig kilökendő és más homok, agyag vagy földdel megújítandó.

Ezen sertés-fiadztató leírásával és a tervrajz közlésével az országos gazd. egyesület, a gazdaközönségnek nagy szolgálatot tett. Annak idejében az „Erdélyi gazda“ majd csak utalhat a kiadott rajzra, de azt nem közölheti, miután az 1 frton adott lap költségvetése azt meg nem bírja! De azért ha 1 frtos lap is, mégis ha gazdatársaim és a szerkesztőség a fentebbiekben ajánlt utat követendik — csekélyebb igényű és nem magasabb tudományu fejtegetések, hanem inkább egyszerű gyakorlati kérdések közlésével, — akkor a maga kisebb körében is hatásosan fog működhetni. Hogy ez 1888-ban és azután is ugy legyen: azt szívemből óhajtom! —

Szász-Fenes.

Szabó József.

Marhavásáraink — és még valami.

A „Földmívelési Érdekeink“ című budapesti szaklapban elevenen irt tárczacikk jelent meg „Marhavásáraink“ cím alatt Báro Berg Vilmos tollából, mely többek között bár elismeri egyik híres vásárunk fölényét, mégis az odajutás, elszállásolás stbi kellemetlenségeit igen terheseknek mondja, hogy az illetékeseknek valóban arról kellene gondoskodniok, hogy a vásár látogatását minél könnyebbé, kényelmessé tegyék; mert az idegen vevőket csakis ily módon lehet állandóan lekötöni! Örvendénék, ha e teljes jó szándékból átvett sorok kellő ha-

tást gyakorolnának és a jelen állapotok javítására a lehetőség és méltányosság keretében befolyással bírnának! . . .

A cikknek reánk vonatkozó része különben így szól:

Legnagyobb talán az egész monarchiában az a marhavásár, melyet minden juliusban tartanak Erdélyben egy oláh faluban, Szent-Péteren. Kolozsvártól jól megépített és jó karban tartott ut vezet odáig, úgy hogy nem igen bánjuk a kolozsvári bérkocsival 12 óráig tartó utazást, annál is inkább, mert a vidék is kedvező benyomást tesz ránk, daczára, hogy erdői majdnem teljesen le vannak tarolva. Tényleg Erdélynek egyik legtermékenyebb részében vagyunk itt, a Mezőségen, a hol a föld megművelése ugyan még nagyon sok kívánni valót hagy hátra, de a hol daczára ennek minden jól diszlik, a mit csak az emberek termelnek.

Utközben Mócs az első nagyobb hely, a melyet érünk, van itt szolgabiro és posta, orvos, gyógyszerár, de azután semmi egyéb. Ótóra utazás után a kocsis egy piszkos, poros, földszintes épület előtt áll meg, s tudatja, hogy itt fogunk etetői. Bizalmatlanul tekintünk a korcsmára. A külső falak vöröses meszelésén a nagy fekete foltok nedvességre mutatnak s a félig korhadt zsindeletető, a töredezett ablakredőnyök, s a sarkaikban csak egy logó kapu, nem valami nagyon hívogatólag tünnek fel. Az udvar piszkos, a kerítés sok helyen ki van kezdve. Veszedelmesen kopott deszkalépcső vezet a tornácra, a honnét a közös ivószobába és pár vendégszobába jutni. Se korcsmáros, se korcsmárosné, se pinczér, hasztalan szólítgatjuk őket és kopogunk sehol senki. Végre az egyik vendégszobából kilép a pinczérnő, egy székely lány, de egészen modern ruhában, virággal a haja között, s nem kevésbé kaczerán van a keblére tűzve egy rikitő piros rózsza. Mondjuk neki, hogy éhes vendégek volnánk, mire az ivóba küld, mert a vendégszobák már ki vannak adva. Különben mindkét hely egyformán piszkos volt, de az étel élvezhető.

Ha Mócson vásár van, a korcsmáros egész egyszerűen tíz forintot kér egy éjszakai meghálásért. Több évvel ezelőtt kénytelen voltam egy éjszakát tölteni e csapszékben, de azt még máig is megemlegetem. A szoba zára annyira korhadt volt, hogy azt nem lehetett becsukni, s az én tárczámban 30,000 frt volt. Mikor aztán az átvirrasztott éjszaka után azt mondtam a korcsmárosnak, hogy a szoba árát mégis drágálom egy kissé, egész szárazon felelte: „Ha nem használnám ki a vásári napokat, nem tudnám kifizetni a regalebérletet.“

Nem lehet ugyan kívánni, hogy az erdélyi faluban egyszerű szállodák legyenek, de valamivel mégis csinosabbak lehetnének. Mennyire más dolog az, ha Tirolban vagy Stájerországban a legkisebb helységbe belépünk!

De térjünk vissza a mócsi hételbe. Szent-Péterig még messze utunk van. Az erdőtlen hegyes vidék nem képes többé felkelteni érdeklődésünket, a falvak már inkább gunyhók, mint házak, s csak ritkán találkozunk egy-egy földbirtokos tekintélyesebb kinézésű udvarházával. Czigányasszonyok és meztelen czigánygyerekek ülnek troglodyt-lakásaik előtt, s henyélve heverik el a napot. Kinyújtott karokkal szalad egy czigánylány kocsink után, s egyfolytában ismétli „Csókolom a nagyságos ur

kezsit lábát" — köszönettel fogadja a pár krajczárt, mit a kocsi-
ból vetünk neki.

A nap már a hegyek mögé bujt, mikor agyonrázva és porosan megérkeztünk Szt.-Péterre. Itt vagyunk most a Mezőség közepén, „a bérczes kis hazánk“-ban. A Szamos és Maros közén, vagy ha úgy tetszik, Kolozsvár és Szász-Régen között. A vidéket legnagyobb részt oláhok lakják. Mindjárt látni ezt a faluk, lakások, emberek és kulturájuk egész mivoltán. Maga Szt.-Péter a Skulicza völgyében fekszik, egy kopár és meglehetősen meredek hegy tövében, melynek lejtői legelőül és vásár idején a marháknak állóhelyül szolgálnak. Egy erdélyi nemes és egy seborvos kivételével Szt.-Péteren csupa oláh parasztok laknak. És ha panaszkodtunk a mócsi Grand Hótelre, itt nincsen alkalmunk panaszkodni, mert Szt.-Péteren egyáltalán nincsen semmi vendéglő, a hol meg lehetne szállni. Az urasági ispán jóvóllának köszönhetjük, hogy az ugynevezett kastélyban kaptunk egy szobát, a mely legalább tiszta volt és be lehetett zárni, de a melynek szintén nem volt egyéb berendezése, mint egy ágy szalmazsákkal, egy asztal és egy szék, mely utóbbi egyúttal a mosdószekrényt is helyettesítette. Ezenfelül az orvos is be van rendezve arra, hogy vásár idején házacskájában az idegeneknek adjon szállást, s a ki ott nem talál helyet, az örülhet ha valamelyik parasztnál fődél alá juthat. Képzelnék már most ehhez a juliusi hőséget és egyéb mellékkörülményeket, s bizonyára nem fogjuk megirigyelni annak a gyönyörűségeit, a ki kénytelen egy mezőségi marhavásáron jelen lenni s egy oláh parasztházbau éjjelezni.

Reggel úgy 8 óra felé megkezdődik a felhajtás a vásárra. Itt-ott már látni egy-egy falka messze fehérülő magyar, vagy helyesebben podoliai marhát. Minden oldalról özönlik egész sereg ökr, tinó, s itt-ott a bivalyok „fekete serege“. Lassankint megtelik a több mint 100 holdnyi tér, úgy hogy végtére távolról már nem látni egyebet, mint egy óriási marhanyájt. A hajtók kiabálnak, s ide-oda terelik a rájuk bizott falkát, oly hangokkal, a minőket csak egy ökrhajcsár képes magából kiadni. Nem olyan könnyű dolog egy falka marhát együtt tartani; itt-ott egy-egy kevésbé engedelmes darab el akar iramodni, vagy más falka közé keveredik. Hanem gyorsan ott terem a pásztor és pár erőteljes ütessel visszacsapja. A hajtók többnyire oláhok, gyakran eredeti alakok, napbarnította arczczal, sötét szemekkel, hosszú fekete zsiros hajuk a vállukra lógg, a vászoning, melyet a nyári évad alatt még piros pünkösdi napján se változtatnak, messze lelóg a bő vászonnadrág felett, hasukon bő tüsző van, valóságos raktár a kés, pipa, dohány s egy kevés pénz számára.

Lassankint megjelennek a vevők is a vásáron, s megkezdődik az adásvétel. Ha az eladók sok vevőt látnak, magasra szabják az árakat, azokból mit se engednek, s az üzlet csak lassan folyik. Dél felé azonban rendszerint élénkülni kezd, s a dolog rendes folyamatba jön. Az alku páronként, vagy falkánként, vagyis több darabért átlagos árt véve megyen. Az előbbi üzletnek egyszerűbb alakja, mert itt az állatokat minden oldalról meg lehet nézni és vizsgálni; a ki azonban falkánként akar venni, az jól nyissa fel a szemét, mert a hajcsárok úgy tudják a marhát terelni, hogy mindig a legszebb darabok kerülnek a

vevő elé, a rosszabbakat pedig lehetőleg eldugják, s ilyképen igyekeznek rászedni a vásárlót. Ujabbán az ökrkereskedés oly módon változott, hogy akadtak kereskedők, a kik az ökröket lassankint vásárolják be, míg egyszerre öt-hatszáz darabbal kerülnek elő. A ravasz örmény hamar rájött, hogy ez nem rossz üzlet. Ismerem egyiküket, a kinek mindig van pár száz, de gyakran több mint ezer ökrök ott van minden kis vásáron, összevesz mindent, a mit jó áron megkaphat, s azután a vett jószágot összehajtja a Szamos völgyében egy bérelt rét-re, a hol az állatok feljavulnak, szükség esetén még egy kicsit ki is eteti őket, s azután a kereslethez képest eladja. Ez az ember nem ismeri a betűket és számokat, de üzletét bámulatos biztonsággal kezeli; ha a vevő száz vagy több darabot ki akar választani egy nagy gulyából, rögtön tud kalkulálni, s ha téved, azt bizonyára nem a maga kárára teszi. Tíz-husz ezer forintot oly nyugalommal rak zsebre, mintha valami bank pénztárnoka lenne.

Ezenfelül ez az ember még mással is kereskedik. Évenként ezernél több sertést és pár száz ökröt hizlal, szeszt gyárt és kereskedik, pénztári forgalma évenként legalább fél millió forint és ez az ember nem tud se írni se olvasni.

Noha oly prózai dolog, mint az ökrvásárlás nem tartozik éppenséggel a kellemesebb mulatságok közé, mégis mindig örömet kerestem fel az oly helyeket, hol ily sok eredetiséget találni, a hol az üzlet prózája találkozik a költészettel. Az ily vásárokon mindig sok természetességet és eredetiséget találni, s a ki a népelet iránt érdeklődik, az minden kellemelenség daczára is örömet fogja lelteni abban, ha az emberek és állatok ily gyűlöhelyeit megfigyelheti. S az ország becsületére legyen mondva, sohase hallottam, hogy gazdatársaimnak valami baja lett volna a néppel, daczára, hogy sokan nagy összegeket kénytelenek magukkal hordani. —

Kertészeti szakosztályunk 1887-ik évi működése.

Egyletünk ezen ügybuzgó szakosztályának múlt évi működéséről midőn jelentésünket előterjesztjük, tesszük ezt azon őszinte óhajításunk kíséretében, hogy oda adó törekvését kellő siker koronázza s az elébe tűzött czélt mindinkább megközelíthesse.

Több érdekes határozat hozatott és a szakosztály jövő működését még inkább élénkítő indítvány lett tőle. Érdekes eszmecserére nyújtott alkalmat az országos gazdasági egyesület kertészeti szakosztálya által véleményadás végett megküldött gyümölcsészeti nomenclatura, melynek végeredménye az lett, hogy a szakosztály a Villási Pál által kidolgozott munkát is kikérte a gazdasági egylettől, mely lépésére azonban semmi választ nem nyervén, a nomenclatura ügyében hivatalosan nem, csakis magán uton válaszolt.

Gyümölcskereskedők megkeresésére egyes gyümölcsfajok beszerzését a szakosztály közvetítette.

A közgyűlés végzése folytán a szakosztály az egyleti telek eladása iránt véleményét a következőkben adta meg: A szakosztály mindenekelőtt kimondja, hogy nézete szerint feles-

eges földterület a köztelken tulajdonképen nem is létezik, mert a jelenleg nem gyümölcsészeti célra fordított táblák a kertész javadalmazásának képezik tetemes részét, melyet ha kompenzálni kell, az indítványozók számítása szerint is, alig maradna 40—50 frt évi különbzet az egyeslet javára, ez pedig nem olyan összeg, melyre egyesletünk minden áron rászorulva volna. Továbbá megfelelő háztelek kihasználása, (a györgyfalvi ut mentét kivéve) csakis az oly szépen indult anyafa kert teljes feláldozásával volna lehetséges, ezt pedig szintén sem az indítványozók, sem a közgyűlés nem akarhatták. Az u. n. botanika, valamint az attól délre fekvő táblák, a csürön tuli egész rész és a külső föld, mint háztelek azért is bajosan volna értékesíthető, mert ez csak egészen új utca nyitása esetén volna lehetséges, ha a szemben fekvő földek különböző birtokosai szintén házteleket hasítanak ki; mert az egyeslet kezén levő földből az utcának csakis egyik sora kerülne ki. Végre a szakosztály köteletségének tartja arra is utalni, hogy egy Kolozsvárt létesítendő földmives iskola számára, épen a köztelek szolgáltatná a legalkalmasabb tananyagot, természetesen az eddigi gyümölcsészeti célokra használt területen kívül. Mindezen oknál fogva a szakosztály egyhangulag kimondja, hogy a közteleknek mintegy $\frac{2}{3}$ részben való eladását sem pénzügyileg eléggé hasznosnak, sem erkölcsileg az egyeslet magasabb céljaival szemben megengedhetőnek nem tartja.

A nagyutcai szőlő alsó részének eladását sem tudja helyeselni a szakosztály, miután azonban itt konkrét határozattal áll szemben, kijelenti, hogy a közgyűlési végzés értelmében a szükséges területnek a szomszédban való előzetes megvásárlásához ragaszkodik, mely vásárlás különben is egy rendkívüli közgyűlés által lesz jóváhagyandó, amidőn az egész ügynek újbóli felvétele és talán kedvezőbb eldöntése teljességgel nincs kizárva.

Az erdélyi ős fajokból az elmúlt évben egy tábla rendeztetett be, hogy így ezek az egyesletnél anyafákban meg legyenek.

A földmivelési miniszterium azon megkeresésére, hogy vajjon nagyobb tömegű gyümölcsfa megrendelés esetén mily árleengedés van kilátásba helyezve, a szakosztály elhatározta, hogy miután a fák a rendes megállapított áron is elkelvek, árleszállítás nagyobb tömegű megrendelés esetén sem adható, annyival inkább, miután az egyesletnek nem célja készletének egy tömegben való elárúsítása, hanem ellenkezőleg, annak lehető megosztása, a gyümölcsészet terjedésének szempontjából.

A szakosztály indítványára az erdélyi gazdasági egyeslet a deési kiállításon is résztvett úgy saját, valamint a termelők által beküldött gyümölcsökkel. E célból mindazok, kik Erdélyből a budapesti országos kiállításon gyümölcsöket állítottak ki, felszólítottak a részvételre. Azonban mindössze 25 jelentkező közül 16 küldte be lényeg gyümölcsseit, névszerint:

1. I. d. Bodor Pál (Kolozsvár) 42 faj almát, 8 faj körtét.
2. Furka Ferencz (Cserna-Keresztur) 23 faj almát, 23 faj körtét.

3. Gerendi István (Sövényfalva) 42 faj almát, 11 faj körtét.

4. Ifj. Gáspár Antal (Maros-Vásárhely) 29 faj almát.

5. Hajnal József (Maros-Vásárhely) 24 faj almát, 4 faj körtét.

6. Jeddy Lajos (Rugonfalva) 4 faj almát.

7. Kovács Ferencz (Maros-Vásárhely) 26 faj almát, 4 faj körtét.

8. Dr. Krasser Károly (Szász-Sebes) 19 faj almát, 30 faj körtét.

9. A kolozsmonostori g. tanintézet kertésze 29 faj almát.

10. Kulisseky Endre (Kolozsvár) egy faj almát.

11. Nagy Dániel (Kolozsvár) 13 faj almát, 4 faj körtét.

12. Orbán Józsefné (Kolozsvár) 10 faj almát.

13. Sándor Pál (Mező-Bánd) egy faj almát, 3 faj körtét.

14. Szabó Sámuel (Kolozsvár) 3 faj almát.

15. Szentgyörgyi Lajos (Kolozsvár) 7 faj almát, 7 faj körtét.

16. Veres Ferencz (Bágy) 7 faj almát, 2 fajta körtét.

Végül az erdélyi g. egyeslet 45 fajta almát és 15 fajta körtét.

A kiállítás szervezésére a szakosztály egy bizottságot küldött ki id. Bodor Pál, Ritter Gusztáv, Szabó Sámuel, Szentgyörgyi Lajos, Zonda László és Fényes Károly tagtársakból állólag. Ezen bizottság határozata folytán az összes beérkezett gyümölcsök, az erdélyi gazdasági egyeslet czime alatt ugyan, de minden egyes faj a kiállító nevével is ellátva; egy collectív gyűjteményben lettek kiállítva és fajok szerint csoportosítva. Így ugyan az egyes kiállítók kiállítmánya beleolvadva nem tűndökölhetett annyira, de a fajok összehasonlítása s a jobb termő helyek megismerése könnyebb volt, valamint a kiállítás kellő helyen felállítva, sokkal impozansabbá lehetett volna. Az egyes kiállítók anyagának áttekinthetésén pedig; miután ily beosztással az nehezebben volt a szemlélő által konstatalható; a kiállítási katalógus volt hivatva segíteni. Az egyeslet kiállításának rendezésére a bizottság Zonda László egyesleti kertészt, a képviselőt gyakorlására pedig Szabó Sámuel és Szentgyörgyi Lajos tagtársakat küldte ki, illetőleg kérte fel.

Daczára a rendelkezésre álló rövid időnek és a bizottság tagjai különböző elfoglaltatásának, mégis ezek és különösen Ritter Gusztáv buzgó támogatása folytán sikerült a deési kiállításon gyümölcsainkkal méltólag megjelenni, úgy hogy egyesletünk arany diszoklevelet nyert, a kollektívban részt vett tagok közül pedig: id. Bodor Pál, Furka Ferencz, ifj. Gáspár Antal, Gerendy István, Hajnal József, Kovács Ferencz, Dr. Krasser Károly ezüst oklevéllel lettek kitüntetve. A szakosztály pedig azon résztvevőknek, kik kiállítását sikerhez juttatták, nemkülönbön Ritter Gusztávnak a szervezés körül tanusított feláldozó munkásságáért jegyzőkönyvi köszönetet mondott.

A kiállítás alkalmából Ritter Gusztáv azon igen fontos indítványt tette, hogy ezentul az egylet a gyümölcskiállításoknál is díjakat tűzzön ki és ezen díjak létesítése végett gyűjtést rendezzen, ezen eszmét a szakosztály is helyesléssel fogadta, ez irányban működését azonban későbbre halasztotta.

A szakosztálynak ez évben alkalma volt a Mokry-féle kézi kapáló ekét munkájában szemlélni s azt az egyleti kertben ki-probálni; erre vonatkozólag véleménye 3 pontban foglalható össze: 1-ör az eke a kézi kapálást helyettesítő jó munkát nem végez. 2-or gyomos és kötött földön nem használható. 3-or nehezen lehet kormányozni úgy, hogy a fák meg ne sérüljenek s hátulról taszítani és kormányozni is nehéz, nem egy embernek való feladat.

A szakmüködések közül felemlíthető még több rendbeli; egyesek által beküldött és a deési kiállításról Szentgyörgyi Lajos által hozott gyümölcsök izlelése és meghatározása. Továbbá Szabó Sámuel indítványára a Bereczky-féle tisztán honi fajtákul ismert gyümölcsöknek meghozatása. Ezen gyümölcsök megszerzése végett, több ügybarátnak és társegyletnek irtunk és Csobot Ferencztől, Benkő Dénestől Atorjáról, Dr. Wolf Gyulától Tordáról érkeztek is gyümölcsök, nevezetesen: Horváth fügekörtéje, Tordai káposzta-alma, Tordai piros kalvil, Téli csikos sólyom alma, Benkő bor-almája, Fehér sólyom alma, Dominiszka vagy Szebeni tányér, Téli piros rózsza alma, vagy Tarka piros rózsza alma, vagy Török Bálint, melyek mint ős hazai fajok különös érdeket keltettek.

Ez évben a szakosztály életében mintegy forduló pontul jelezhetjük azon tényt, hogy egy II. alelnök választását határozta el, mely tisztre Szentgyörgyi Lajos lett egyhanguly megválasztva; nyancsak két új tag belépését jelezhetjük Várady Albert tanító és Czeglédy Tivadar gazdasági tanintézeti tanárségéd személyében.

Tartatott az 1887-ik évben 26 szakülés, ezek közül egyen Szenkovich Márton elnököt, 3-at Szentgyörgyi Lajos II. alelnök vezetett, 22-ön pedig a szakosztály érdemdus elnöke, id. Bodor Pál volt jelen. Hogy csak 26 ülés tartatott, annak nem az indolentia volt okozója, hanem a nyár folytán a tagok elfoglaltsága és távolléte. —

F. K.

Eladó anyagok.

Kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél.

a) Állatok:

1½ éves pinzgau tenyészbika 3 db.

b) Gazdasági magvak:

Angol Chevalier-sörárpa (73 kgos) 60 hl.; 1 hl. ára 7 frt.
Improv. perless-árpa (73½ kgos) 100 „ „ „ „ 7 „
Arankamentes vörös löhermag 50 q.

Nagyenyedi m. kir. vinczellér-iskolánál.

Csemeték:

5—6 éves magas törzsű almafa csemete 466 db.; dbja 30 kr.
5—6 „ „ „ körtefa „ 122 „ „ 40 „
4—5 „ törpe „ almafa „ 175 „ „ 30 „

4—5 éves körtefa	csemete	62 db.; dbja	40 kr.
2—3 „ kajszin-barackfa	„	56 „ „	30 „
2—3 „ szilvafa	„	50 „ „	30 „
4—5 „ cseresznye	„	55 „ „	40 „

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1887. december 29-én.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Dr. Nagy Mór, Szenkovich Márton, Dr. Szentkirályi Ákos, Bodor Antal, Szentgyörgyi Lajos, Dr. Berde Áron, Réti János, Sipos Gábor, Tóth Zsigmond, Ritter Gusztáv, Gróf Schweinitz Gyula, Eöry Tivadar és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

157. A novemberhó 19-én tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván — a mai jegyzőkönyv hitelesítésére Bodor Antal, Dr. Nagy Mór és Réti János tagtársak kéretnek fel.

158. Egyleti titkár jelenti, hogy 13 évdijas tagnak kötelezettsége jelen évi december 31-ikével lejárván, azok annak megújítására felkértek — tudomásul szolgál.

159, 160. Czeglédy Tivadar kolos-monostori ösztöndijas és Retteggy Béla m.-palatkai birtokos az évdijas tagok köze lépni óhajtanak — örömmel fogadtatván, kötelezvényük a pénztárhoz tétetik át.

161, 162. Gaál Gyula és Sipos Gábor tagsági kötelezvényeiket további hat évre megújítják — örömmel fogadtatván, kötelezvényeik a pénztárhoz tétetnek át.

163. Egyleti titkár az előfizetendő lapok névsorát a következőkben terjeszti elő: Gyakorlati mezőgazda, Gazdasági lapok, Borászati lapok, Gallus, Földmívelési érdekeink, Fausi gazda, Gyümölcsészeti füzetek, Mezőgazdasági szemle, Kertészeti lapok és Időjóslatok; továbbá Pesther Lloyd, Wiener landw. Zeitung, Praktischer Landwirth, Weinlaube és Pomologische Monatshefte — az előterjesztett névsor azon módosítással fogadhatott el, hogy egyletünk az orsz. kertészeti egylet tagjai közé lép és mint ilyen fogja a Kertészeti lapokat kapni.

164. Egyleti titkár részére a szokásos évi szabadjegy ügyében kérelmezni — az elnökség bizatott meg.

165. Néhai Szörcey Gergely bekebelezett alapítványa ügyében — az alapítvány befizettetvén, a törlési nyilatkozat kiadatott.

166. Erdélyrészi méhészegylet közlönyének az Erdélyi Gazdával való egyesítésének módozatait elfogadja — örvendetes tudomásul szolgál.

167. Szentkirályi Árpád jelenti, hogy a titkárral és Dr. Meltzl Oszkár szebeni képviselő urral együttesen a mezőrendtartási javaslat tárgyalásában élénk részt vett és reményli, hogy az egylet által elfoglalt álláspont érvényre fog a leendő törvényben jutni — örvendetes tudomásul szolgál.

168. Magyar jelzálog hitelbank tudatja, hogy az expositurát Kolozsvárt az 1888-ik év elején felállítani kész és még csak néhány alaki és előzetes kérdéstől teszi ezt függővé — örvendetes tudomásul szolgálva, a vidéki bizalmi férfiakról egy névsor lesz összeállítandó.

169. Ministeri 58008. sz. a. tudatja, hogy a phylloxera-vész tekintetéből megtagadta kezdettől fogva a beviteli engedélyt minden az állami telepekről erdőlyrészi vármegyékbe kért szőlővessző szállítmányra nézve. Más honnan csak úgy szállítható a szőlővessző, ha azt a törvényhatóság megengedi és így mód van a teljes kitiltásra nyújtva, ha a törvényhatóságok ezen jogukkal élnek — öröndetes tudomásul szolgálván, a t. törvényhatóságok ezen értelemben felkérendők lesznek.

170. Ministerium 61103 sz. a. tudatja, hogy a szőlőgyümölcsnek szőlőlevélben való szállítását Szilágy- s Kolozsmegyék hatóságait erre külön figyelmeztette — a gyors intézkedés köszönettel fogadtatván, felkérendő lesz a nmlgu ministerium, hogy pótlólag Kolozsvár városához is hasonló rendeletet intézni méltóztassék.

171. Nagy-enyedi vínczellér-képezde Verbiczky Viktor és Lukács Péter részére egyleti ösztöndíjakat kér — igazgató választmány sajnálattal győződván meg, hogy Lukács bizonyítványa nem elég jó arra, hogy ösztöndíj kedvezményét igényelhesse, felkéri a t. igazgatóságot, hogy több és lehetőleg jobb előmeneteli növendékeket hozzon a jövő ülésre ajánlatba.

172. Szolnok-dobokamegyei közigazgatási bizottság 3297 sz. a. a megyei gyümölcsészetre és vándortanítóra vonatkozó adatokat küldi meg — köszönettel fogadtatván, a t. törvényhatóságokkal közlendő lesz.

173. Államvasutak 22652 sz. a. zárt pályázatot hirdetnek különféle magvakra és csemetékre a kolozsvári üzletvezetőseguél — kertészeti szakosztályhoz tétetik át.

174. A barcelonai kiállítás magyar központi bizottsága részvételre hív fel — tudomásul szolgál.

175. Szövetséges gazd. egyletek elnöksége a jövő évi gyűlés programját közölván, a cselédtörvény és közmunkaügy fontos kérdéseire hívja fel a figyelmet — e kérdések bizottsági tárgyalására és véleményadásra Szabó József, Dr. Berde Áron és Tóth Zsigmond taglársak kéretnek fel.

176. Szolnok-dobokamegyei gazd. egylet 20 drb körlevelet küld az 1888 február 8 és 9-iki sertés vásár ügyében — kiosztatott és szétküldetett.

177. Pozsony megyei gazd. egylet véleménye a mezőgazdasági rendtartásról — tudomásul szolgál.

178. Irodalmi szakosztály az általa kibocsátandó előfizetési felhívás költségeit viselni kéri — az 500—1000 példány előfizetési felhívás költségét választmány ezennel megszállva.

Hitelesítik:
Dr. Nagy Mór,
Réti János,
Bodor Antal.

Szabó József,
egylet alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

PIACZI ÁRAK.

A h e t i v á s á r		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tűzifa	1 kilo marhahús	
h e l y e	napja								széna	szalma			
k r a j e z á r o k b a n													
Budapest	január	13	metermázs	705	—	567	550	555	520	—	—	—	—
Brassó	január	13	hektoliter	580	400	380	320	180	380	225	150	230	36
Deés	január	10	"	600	440	450	—	240	530	440	220	320	24
Fogarás	január	5	"	520	480	333	—	200	180	300	180	200	26—36
Gyula-Fehérvár	január	7	"	600	450	425	—	220	425	300	200	260	28—32
Kézdi-Vásárhely	január	12	"	540	—	320	300	190	440	270	90	240	28
Kolozsvár	január	12	métermázs	680	—	470	—	400	510	350	240	300	34
Maros-Vásárhely	január	12	metermázs	650	560	490	—	396	455	200	100	320	32
Nagy-Szeben	január	13	hektoliter	500	390	330	—	180	370	190	100	300	32—36
Nagy-Várad	január	10	"	512	468	368	320	220	385	350	180	420	48
Sepsi-Szent-György	január	9	"	550	500	360	300	160	400	300	100	150	24
Szász-Régen	január	12	"	525	450	325	290	165	350	320	180	260	28
Torda	január	7	"	550	350	325	300	175	340	300	30	238	24

Galagonya-özöndékek ellen.

Az orsz. gazdasági egyesület kertészeti szakosztálya körlevél útján a következőkre figyelmezteti Magyarországi gyümölcs-termelőit. Magyarországi különféle vidékeiről érkezett hírek jelentik, hogy a gyümölcsfákat az idén igen nagy mennyiségű galagonya-özöndék fészkei borítják. E fészkek csak egy-egy igen finom selyemszállal az ághoz kötött száraz levélkéből állanak, a legtöbb ember ennél fogva hajlandó azokat figyelmet nem érdemlő csekélységnek tekinteni. Pedig azoknak selyemszállal az ághoz kötése nem játékból, vagy véletlenségből, hanem magában ez összehajtott levélkében rejtőzködő eleven hernyók által azért történt, hogy e levélkék a fákról le ne eshessenek és lakóit a szél a nekik táplálékul szolgáló fáktól el ne távolíthassa. Az idei gyümölcsstermés és azzal járó anyagi haszon érdekében felkéri ennél fogva a kertészeti szakosztály gyümölcs-termelőinket, hogy e fészkecskéket minél előbb, még pedig mindenesetre jóval a gyümölcsfák rügyeinek megindulása előtt szedjék le a fákról és égessék el azért, mert ezen fészkecskében nem peték, hanem eleven hernyók rejtőzködnek. —

(P. N.)

A décsi sertés vásár elhalasztása!

A szolnok-dobokamegyei gazdasági egyesület a következő értesítést teszi közzé:

Kötelességünknek tartjuk a t. közönséget értesíteni, miszerint az 1888. év február 8. és 9-ik napján megtartani szándékolt első décsi országos sertés vásár a közbejött, ez idő szerint legyőzhetlen akadályok miatt február havában nem fog megtartani.

A felmerült akadályok megszüntével, az első décsi országos sertés vásár napját, annak idején lesz szerencsénk köztudomásra hozni. —

Lapunk mai melléklete Spiegel S. előnyösen ismert budapesti mag- és gyümölcskereskedő árjegyzéke; ajánjuk őt a t. gazdaközönség szíves figyelmébe.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS!

A nyitárvölgyi gazdasági egyesület agrár meteorológiai observatoriumának „Időjárás naptára Magyarország részére“ 1888. évi január 1-től már VI-ik évfolyamába lépén, erre előfizetési felhívást intéz a mivel magyar gazdaközönséghez.

Az időjárás naptár havonként kétszer jelenik meg, magyar vagy német nyelven megrendelés szerint, a postai levelezőlapok dupla nagyságában.

Egész évi előfizetési ára 2 frt és csakis ilyen fogadtatik el.

Az előfizetések az agrár-meteorológiai observatoriumhoz, Ó-Széplakra, u. p. Brogyán - intézendők.

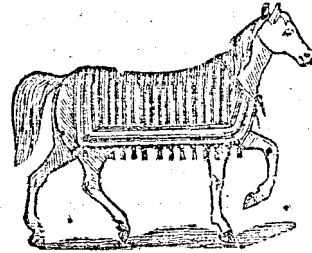
(2-12.) 20.

Az igazgatóság.

Lótakaró kiviteli ház.

Első legolesőbb forrás.

Lónak
betegsége,
Gazda
veszte-
sége.

Meleg
pokrőcz —
takaró:
Egész-
séges
lesz a ló!

Szenzátiós hirdetés

minden t. cz. ló tulajdonos részére!

A Romániával, Orosz- és Németországgal folyó vám- és kereskedelmi háború következtében, mely az üzleti forgalom teljes megszűnését és az árukivitel teljes megszakítását eredményezte, valamint a jelenlegi harezias helyzet és rossz üzleti viszonyok folytán, raktárainban száz meg száz tucatontként hever a lótakaró, mely ezen országokba volt szánva, úgy hogy kénytelen vagyok takaró készletemen minden áron tudni.

Ezen takaróim az első, több ízben pályadíjazott bécsi pokrőczgyárban készültek: pompásan kidolgozott, nehéz, tömör takarók, melyeket a legjelentékenyebb főurak, uradalmak, gazdaságok, ménesek, kocsitulajdonosok által a legnagyobb megelégedéssel használtak és szépségük, ritka jóságuk és utól nem ért olcsóságuknál fogva mindenütt a legmelegebb elismerésre találtak, a mit a naponta beérkező, legkielegetőbb utánrendelési levelekkel igazolhatok.

Egész Ausztria-Magyarország és Olaszország t. cz. ló tulajdonosainak utánvét vagy az összeg előleges idejuttatása mellett küldök

elsőrendű lótakarókat,

darabja 190 cm. hosszú, 130 cm. széles, legjobb, elpusztíthatatlan minőségben; sötét alapon, élénk színű bordúrral, sűrű és meleg, szolidan kidolgozva, darabonként csak

1 frt 50 kr.

Divatos séta-takarók setétsárga alapon és kétszeres kék és vörös bordúrral, mintegy 2 méter hosszú és 1½ méter széles, kitűnő első rendű minőség, darabja csak

2 frt.

Elegáns kénsárga fiakeres vagy urasági takarók, mintegy 2 méter hosszú és 1½ méter széles, négyszeres széles, fekete-sárga vagy kék vörös bordúrral, a legelegánsabban kiállítva, minden lónak disze, darabja csak

2 frt 50 kr.

Ha tehát lovai számára jó, szép és meleg takarókat kíván, akkor használja fel azonnal ezen kedvező alkalmat, mely alig fog visszatérni és rendelje meg ezen igazán jó takarókat. Tegyen egy próbakísérletet és nagyon meg lesz elégedve, valamint ismerőseinek is ajánlani fog, a miért igen hálás lesznek.

Megrendelés esetén kérem nagyon pontosan teljes címét, azaz: név, állás, lakhely, utolsó posta és országot feladni, hogy az elküldésnél zavar ne történhessen. Teljes tisztelettel

K. ZELINKA,

Wien, Mattheusgasse Nr. 5.

(2.) (2-3.)